

Nytorv er stort set overladt til fodgængere, og lyset kan derfor i højere grad bruges til at skabe hygge og varm stemning på pladsen.

København skal sættes i nyt lys

Byens lys. Lidt under halvdelen af byens belysning skal skiftes ud med nye lamper, som skaber hygge på pladserne og øger trafikikkerheden på gaderne.

Af Christian Brøndum
cbr@berlingske.dk

Væk med de kedelige lamper, der hverken er særligt gode til at lyse op for bilister og cyklister eller særligt gode til at skabe en hyggelig atmosfære der, hvor der ikke er så meget trafik.

I en ny belysningsplan for København, som teknik- og miljøborgmester Morten Kabell (EL) søger tilslutning til i Københavns Teknik- og Miljøudvalg, skal henved halvdelen af hovedstadens gadebelysning udskiftes. Cirka 20.000 af byens 44.000 gadelamper, inklusive 8.000 lysmaster i villaområderne, vil blive udskiftet. Arbejdet påbegyndes til sommer og står på indtil udgangen af 2015. I alt 300 kilometer vej og stier, heriblandt hovedfærdselsåre, vil få nyt lys, og Borgerrepræsentationen har sat 266 millioner kroner af.

De nye lamper bliver fremfor alt ikke ens. Dels kan lysstyrken skrues op og ned – i for eksempel taget vejr er der brug for fuld skrue på vejene. Omvendt i beboelseskvarterer, hvor trafikken er begrænset, hvor der er brug for ro,

og hvor det er vigtigere med lys på fortovet end på vejen. Teknikborgmester Morten Kabell understreger, at København er en by med meget forskellige bydele.

»Der er stor forskel på arkitekturen og stemningen i de historiske kvarterer i indre by og i de nye bydele, hvor moderne bygninger i glas og stål har fået lov til at række højere mod himlen. Gadelamperne skal understrege de enkelte kvarterers særkende,« siger Morten Kabell.

Fra orange til hvidt

Derfor nøjes Borgerrepræsentationen ikke med at sætte to eller tre forskellige typer lamper op, men benytter 16 forskellige gadelamper rundt om i byen.

De store indfaldsveje vil få lyset skruet mest op, blandt andet for at få bilisterne til at køre der og ikke søge ud på mindre veje. Om natten, når der er færre biler, kan kommunen dæmpe lyset for – til gavn for trafikikkerheden – dermed at dæmpe bilisternes lyst til at køre ræs. Overordnet forsvinder byens orange skær og bliver afløst af hvidt lys i varierende styrke. En af fordelene for fodgængere vil være, at det er nemmere at se, hvem der nærmer sig på torvet.

»Det gør os utrygge, når vi ikke kan se, hvem der bevæger sig i horisonten. Med mere hvidt lys kan vi bedre se, hvem der kommer os i møde,« siger Morten Kabell.

Københavns nye lys bliver tændt med tilslutning fra hele Borgerrepræsentationen. Den konservative gruppeformand, Jakob Næsager, siger, at udskiftningen af de ældre gadelamper med kviksvølpærer under alle omstændigheder skulle sættes i gang ved årets udgang.

Samtidig betyder skiftet til nye lamper en årlig energibesparelse på 57 procent fra 2016, svarende til 4.500 københavnske husstandes forbrug. Derfor betaler investeringen sig, mener han.

Næste skridt i belysningsplanen bør være at gøre alvor af mulighederne for at belyse bygninger, monumenter og træer med såkaldt »effektbelysning«.

»Rosenborg er belyst om natten. Det samme fortjener andre af byens bevaringsværdige bygninger som eksempelvis Thorvaldsens Museum,« siger Jakob Næsager.

Muligheden for at oprette »effektbelysning« i dialog med lokale beboere er allerede indbygget i belysningsplanen.

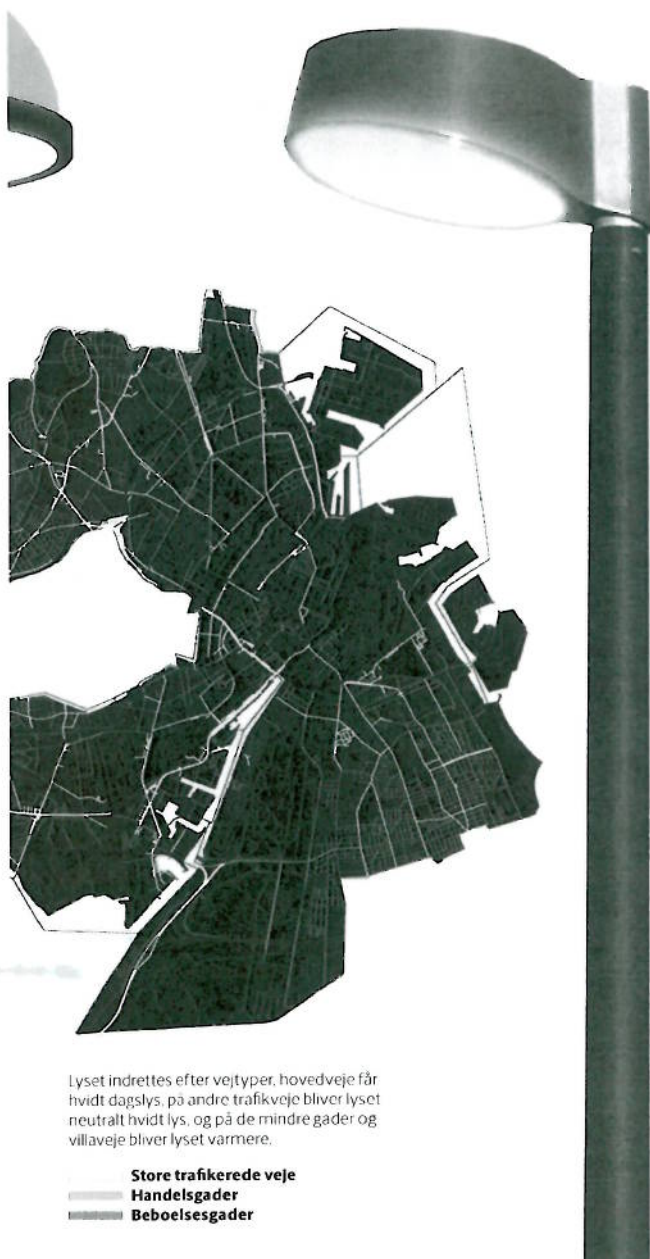
De historiske lamper får kun nye LED-pærer

Københavns Kommune introducerer en helt ny lampetype, »Thor«, som er designet til byen af Morten Lyhne. Den skal supplere de andre lampetyper i byen og kan hænges på wire og sættes på pæl. Der er flere varianter, f.eks. en med et lysende bånd eller lysende top.

Trianglen, som den tager sig ud i ny belysning, der har fokus på fodgængere og trafikken i det hele taget.

Lysret indrettes efter vejtyper, hovedveje får hvidt dagslys, på andre trafikveje bliver lysret neutralt hvidt lys, og på de mindre gader og villaveje bliver lysret varmere.

- Store trafikerede veje
- Handelsgader
- Beboelsesgader

Belysning, som kan dæmpes i de stille natteimer. De kan evt. indrettes, så de lyser op, når der er færdsel på vejen. Københavns Kommune vil fortsat benytte en hel del af de nyere lampetyper.

»Dagslys« skal give en øget trafikikkerhed på hovedvejene.

Lys kan mere end at lyse op

20.000 gadelamper af i alt 44.000 gadelamper skal udskiftes.

8.000 lysmaster i villaområderne skal også udskiftes.

11.000 ældre gadelamper skal udskiftes senere. De resterende lamper er af nyere dato og udskiftes ikke i denne omgang.

Lysstyrken i de nye lamper kan styres efter behov. Trafikører belyses med klart, hvidt »dagslys«, mens mindre veje og pladser får et varmere lys.

LED-pærene kan pege direkte på cykelsti eller fortov, så bilister bliver mere opmærksomme på cyklister og fodgængere.

Effektbelysning – lys, som lyser bygninger, træer og monumenter op – er næste skridt.

Utryghed kan modvirkes via særlig belysning. Belysningsplanen indeholder detaljerede planer for bydelene.

Villa- og andre boligkvarterer får lamper, der kan dæmpes i natteimerne.

Legepladser, lokale handelsgader og pladser kan få skræddersyede løsninger. Lys på udvalgte stier kan indstilles til først at tænde, når folk bevæger sig på dem.

Kommunikationsnetværk til at styre lysstyrken efter forhold som sigtbarhed (tåge) og trafikflow er indbygget. Nogle lamper kan »se« trafik bevæge sig og med hvilken hastighed.

Citelum, fransk global koncern, bistår med belysningsplanen og har aftale med København frem til 2025.